

1004 - MÜKEMMELİYET MERKEZİ DESTEK PROGRAMI USUL VE ESASLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) (Değişik:22/12/2020-25YK) Bu Usul ve Esasların amacı Yükseköğretim kurumları araştırma altyapılarının özel kuruluşlar ve kamu Ar- Ge birimleri ile iş birliği yaparak ihtisaslaşması ve mükemmeliyet merkezi haline gelmesi için ulusal hedef ve politikalar kapsamında belirlenen öncelikli alanlarda, yurt içinde yapılan, izlenebilir hedefleri olan, bilimsel nitelikli, ticarileşme potansiyeli yüksek araştırma programlarının başvuru, değerlendirme, izleme ve sonuçlandırılmasına ilişkin hükümlerin belirlenmesidir.

(2) Bu Usul ve Esaslar, Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı (1004 Programı) çerçevesinde TÜBİTAK'a sunulan başvuruları kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 2- (1) (Değişik:22/12/2020-25YK) Bu Usul ve Esaslar, 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı “TÜBİTAK İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun” ve 15/07/2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 numaralı “Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile 02/02/2016 tarihli ve 29612 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren "TÜBİTAK Ar-Ge Temelli Kamu İhtiyaçlarına Yönelik Destek Programları Yönetmeliği" çerçevesinde hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Usul ve Esaslarda geçen;

a) Araştırmacı: Ar-Ge faaliyetleri ile yenilik tanımı kapsamındaki projelerde, yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan ilgili bilim ve/veya teknoloji alanında gerekli uzmanlığa sahip kişileri,

b) Araştırma altyapısı: Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından kurulmaları uygun görülmüş, yükseköğretim kurumları bünyesindeki uygulama ve araştırma merkezlerini,

c) Ar-Ge/Tasarım merkezi: 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge merkezi veya tasarım merkezi belgesi almış Ar-Ge birimlerini,

ç) Araştırma programı: Ulusal hedef ve politikalar doğrultusunda hazırlanmış, izlenebilir hedefleri olan, bilimsel nitelikli, ticarileşme potansiyeli yüksek projelerden oluşan programı,

d) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Araştırma programı ekibi: Araştırma programı yöneticisi, araştırma programı yürütücüsü, proje yürütücüsü, araştırmacı, bursiyer, yardımcı personel ve danışmanlardan oluşan ekibi,

e) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Araştırma programı yöneticisi (APYÖ): Araştırma programının yönetiminden TÜBİTAK'a karşı sorumlu olan APYÖK çalışanını,

f) Araştırma programı yöneticisi kuruluş (APYÖK): Araştırma programının yönetiminden TÜBİTAK'a karşı sorumlu olan araştırma programı yürütücü kuruluşu,

g) Araştırma programı yürütme grubu (APYG): APYK'lerin oluşturdukları; araştırma programı yönetim modelini, fikri ve sınâî hakların kullanımını/paylaşımını ve/veya üretilen çıktıların ticarileştirilmesini belirleyen grubu,

ğ) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Araştırma Programı Yürütücüsü (APY): İlgili bilim ve/veya teknoloji alanında gerekli uzmanlığa ve proje hazırlama, yürütme beceri ve deneyimine sahip, APYK'de çalışan, APYK'nin yürütücüsünü,

h) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Araştırma programı yürütücüsü kuruluş (APYK): En az bir projenin yürütülmesinden sorumlu olan, araştırma programı yürütme grubunda yer alan, araştırma altyapıları, özel kuruluşlar ve/veya kamu Ar-Ge birimlerini,

ı) Başkanlık: TÜBİTAK Başkanlığını,

i) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Bursiyer: Tatbikat amacıyla projede yer alan, Türkiye'de kurulu yükseköğretim kurumlarında lisans ve lisansüstü eğitimlerini yapan öğrenciler ile doktora sonrası araştırmacıları,

j) Bütçe paneli: Araştırma programı bütçesindeki maliyet unsurlarının değerlendirilmesi amacıyla TÜBİTAK tarafından oluşturulan, araştırma programı konusunda uzman kişilerden oluşan kurulu,

k) Çağrı: İlgili programın amaç ve hedefleri doğrultusunda belirlenen konu başlıklarına ilişkin başvuruların TÜBİTAK'a sunulması için ilgililere yapılan duyuruyu,

l) Danışman: TÜBİTAK faaliyetleri gereği görev aldığı alan ve konuda geçici olarak hizmetinden yararlanan araştırmacı veya uzman kişiyi (278 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesine göre görevlendirilen danışmanlar hariç),

m) Fikri ve sınâî haklar: Fikri ve sınâî mülkiyete konu olabilecek buluş, patent, faydalı model, tasarım, eser, entegre devre topografyaları, teknik bilgi ve yapma bilgisi (know-how) gibi ortaya çıkan fikri ürünlere ilişkin hakları,

n) Fikri ürün: Burada sayılanlarla sınırlı olmamak üzere; projenin yürütülmesi esnasında veya sonucunda ortaya çıkan; buluş, patent, faydalı model, tasarım, entegre devre topografyası, eser, yapma bilgisi (know-how) ve teknik bilgi gibi özel bir mevzuatla ve/veya genel hükümlerle korunan her türlü zihinsel ürünü,

o) Gelişme raporu: Sözleşmede belirtilen tarihlerde, TÜBİTAK tarafından belirlenmiş biçime uygun olarak sunulan, dönemsel gelişmelerin izlenmesi amacıyla hazırlanan raporu,

ö) **(Mülga:29/12/2025-77YK)**

p) Grup: İlgili Destek Programları Başkanlığının sorumlu olduğu bilimsel ve teknolojik alanlardaki araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetlerini teşvik edecek ve destekleyecek sistemleri geliştirmek ve uygulamak üzere kurulan birimleri,

r) Grup Yürütme Kurulu (GYK): Grup faaliyetleri ile ilgili konularda görüş, öneri ve karar veren Kurulu,

s) İzleyici: Araştırma programının, öneri formuna ve sözleşmeye uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini TÜBİTAK adına izlemek ve değerlendirmek amacıyla inceleme yapmak üzere, TÜBİTAK tarafından görevlendirilen konusunda uzman kişiyi,

ş) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Kamu Ar-Ge birimleri: Kamu kurumları bünyesinde yer alan, mevzuatında Ar-Ge yapmakla görevlendirilmiş ve fiili olarak Ar-Ge faaliyetinde bulunan enstitüleri ve benzeri Ar-Ge birimlerini,

t) Küçük ve orta büyüklükte işletme (KOBİ): 18/11/2005 tarihli ve 25997 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve

Sınıflandırması Hakkında Yönetmelik çerçevesine giren kuruluşları veya uluslararası programın gerekli gördüğü KOBİ tanımına giren kuruluşları,

u) Kurum hissesi: Araştırma programının yürütülmesi ve sonuçlandırılması aşamasında proje yürütücüsü kuruluşun imkânlarından faydalanılması karşılığı araştırma programı maliyetine bağlı olarak TÜBİTAK tarafından hesaplanan ve Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılmak üzere araştırma programı bütçesine dâhil edilen tutarı,

ü) Mali Denetleme ve Sözleşmeler Müdürlüğü (MADES): Yönetmelik ile idari ve mali esaslar çerçevesinde sözleşmelerin hazırlanması, yürürlüğe konulması, proje harcamalarının mevzuata uygunluğunun denetlenmesi ve onaylanmış bütçe revizyonlarının gerçekleştirildiği TÜBİTAK birimini,

v) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Özel Kuruluş: 5746 sayılı Kanun kapsamında olan Ar-Ge/Tasarım merkezleri ile teknolojik altyapısı yeterli düzeyde olan ve çağrı konusu ile ilgili faaliyetler yapan, sektör ve büyüklüğüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan, Türkiye'de yerleşik sermaye şirketlerini,

y) Panel: Projeler, burslar ve diğer destek başvurularının değerlendirilmesi amacıyla, ilgili konularda uzman kişilerden oluşturulan kurulu,

z) Proje: Bir ürün, süreç, hizmet geliştirmek ya da sonuç elde etmek için üstlenilmiş, başarı ölçütleri ve hedefleri tanımlanmış, belirli bir zaman aralığında ve belirli miktarda kaynakla gerçekleştirilen faaliyetler bütünü,

aa) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Proje Teşvik İkramiyesi (PTİ): Desteklenen projelerde, proje süresiyle sınırlı olmak kaydıyla, proje kapsamında ve projeye ilişkin hizmetlerde görev alan kamu kurum veya kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında bulunanlara, kadro veya pozisyonlarına bağlı olarak bir ayda ödenmekte olan tutarın %75'ini geçmemek kaydıyla ve Yönetim Kurulunca belirlenen esaslara göre proje sözleşmesinde belirlenerek ödenen tutarları,

bb) Proje yürütücüsü (PY): Projenin bilimsel, teknik ve idari olarak yürütülmesinden, ilgili raporların verilmesinden sorumlu olan kişiyi,

cc) Protokol: Araştırma programı kapsamında yönetim modelinin, elde edilecek fikri ve sınai haklarının kullanımının/paylaşımının/yönetiminin ve/veya üretilen çıktıların ticarileştirilmesine ilişkin planların belirtildiği, araştırma programı yürütme grubunda yer alan kurum/kuruluş(lar) arasında imzalanan ve TÜBİTAK tarafından belirlenen biçimde sunulan mutabakat metnini,

çç) Sonuç raporu: Araştırma programı sonuçlarının yer aldığı, TÜBİTAK tarafından belirlenmiş biçime uygun olarak araştırma programı süresi sonunda hazırlanan dokümanı,

dd) Sözleşme: TÜBİTAK ve kuruluş(lar) arasında akdedilen, desteğin kapsamı, süresi, hukuki, idari, mali hükümler, fikri ve sınai haklar ve özel şartları ile tarafların sorumluluklarını belirleyen yazılı anlaşma ve eklerini,

ee) Teknoloji Kazanım Yol Haritası (TKYH): Araştırma programı kapsamında hedeflenen ürün ve teknolojilere yönelik teknolojik hazırlık seviyesinin ilerletilmesi ve geliştirilen teknolojinin özel sektöre transferinin teminine yönelik kilit adımları içeren yol haritasını (TKYH, ilgili konuda mevcut durumdaki teknolojik hazırlık seviyesinin somut örneklerle açıklamaları ve ne şekilde bu seviyenin ilerletileceğine ilişkin Ar-Ge planı ile geliştirilen ürün/teknolojilerin özel sektör bünyesinde nasıl kullanılacağına ilişkin adımları kapsar.),

- ff) TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu,
- gg) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Yardımcı personel: APYÖ/APY veya proje yürütücüsünün veya araştırmacıların gözetimi altında projede görev alan uzman, uzman yardımcısı, teknik eleman, teknisyen, laborant ve benzeri personelini,
- ğğ) Yeterlik: 6550 sayılı Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanun ve ilgili mevzuatı kapsamında araştırma altyapılarına verilen niteliği,
- hh) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Yönetim Kurulu: TÜBİTAK Yönetim Kurulunu,
- ıı) Yönetmelik: TÜBİTAK Ar-Ge Temelli Kamu İhtiyaçlarına Yönelik Destek Programları Yönetmeliğini,
- ii) Yükseköğretim kurumları: Üniversite ve yüksek teknoloji enstitüleri ile vakıf yükseköğretim kurumlarını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Destek Kapsamı ve Süresi

Destek kapsamı

MADDE 4- (1) Destek miktarı üst limiti çağrı dokümanında belirtilebilir ve bu limit GYK kararıyla değiştirilebilir.

(2) APYG'de yer alan kurum/kuruluşlardan yapılacak hizmet alımına, değerlendirme sürecinde GYK tarafından karar verilir.

(3) Makine-teçhizat, laboratuvar kurulumu, bina yapımı gibi sadece altyapı oluşturmaya yönelik başvurular desteklenmez.

(4) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** APYÖK'e koşulları çağrıda belirtmek üzere birinci faz için araştırma programı kapsamında işbirliği oluşturulması amacıyla bütçe verilebilir. Bütçenin harcama detayları birinci faz destek sürecinin sonunda TÜBİTAK'a sunulur.

(5) Birinci faz için verilen bütçe; personel, hizmet alımı, sarf ve seyahat kalemleri için harcanır.

Destek süresi

MADDE 5- (1) Bu destek programı kapsamında araştırma programları en fazla iki fazlı olarak desteklenir.

(2) Birinci faz, araştırma programı kapsamında işbirliği oluşturulması amacına yönelik olup süresi ve bütçesi çağrıda belirtilir.

(3) İkinci faz, desteklenmesi uygun bulunan araştırma programının gerçekleştirildiği dönemi kapsar ve süresi en fazla kırksekiz aydır.

(4) İkinci fazı başarıyla tamamlanmış olan araştırma programları, TKYH'ye uygun olarak, en fazla kırksekiz aylık süre ile aynı APYK'ler tarafından hazırlanan devam araştırma programını çağrı duyurusu yayımlamadan GYK önerisi ve Başkanlık kararı ile doğrudan panel değerlendirmesine alınabilir. Bu durumda, ilk araştırma programında görev alan hangi APYK'lerin devam programında yer alacağı veya yeni APYK eklenmesi hususuna GYK'nin önerisiyle Başkanlık tarafından karar verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çağrı, Başvuru, Değerlendirme ve Sözleşme

Çağrı

MADDE 6- (1) (Değişik:22/12/2020-25YK) Çağrıya çıkılacak konular, ulusal hedef ve politikalar çerçevesinde belirlenen öncelikli alanlarda ve/veya Yönetim Kurulu tarafından belirlenen alanlarda Başkanlık kararıyla belirlenir.

(2) TÜBİTAK çağrı dokümanının hazırlanması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlardan konu uzmanlarıyla çalışma yapılabilir. Bu çalışmaya göre TÜBİTAK çağrıya çıkmamaya karar verebilir.

(3) Araştırma programı çağrısı yayımlanacak konulara ilişkin çağrı açılış ve kapanış tarihleri Grup tarafından belirlenir. Çağrının gizlilik derecesine GYK'nin görüşüne göre Başkanlık karar verir.

(4) Gizlilik dereceli konularda çağrı dokümanı, çağrı duyurusunda belirtilen gizlilik şartlarını sağlayan kuruluşlara elden teslim edilir. Araştırma programı çağrısının yayınlanmasının güvenlik açısından sakıncalı olduğu durumlarda çağrı duyurusu TÜBİTAK resmi internet sayfasında yayınlanmaz ve GYK tarafından Başkanlık onayı alınarak belirlenen kuruluş(lar)a çağrı daveti gönderilir.

(5) Hazırlanan çağrı dokümanlarına gerekirse özel şart ilave edilebilir.

Başvuru

MADDE 7- (1) Araştırma programı başvurusu APYÖK tarafından yapılır.

(2) Başvurular iki fazlı olarak yapılır.

(3) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Çağrı konusuna uygun araştırma altyapılarına sahip yükseköğretim kurumları, 6550 sayılı Kanun kapsamında yeterlik almış araştırma altyapıları, özel kuruluşlar ve kamu Ar-Ge birimleri araştırma programında APYK veya iş birliği yapılan kurum olarak yer alabilirler.

(4) **(Değişik:27/01/2024-61YK)** Araştırma programında sadece, YÖK tarafından belirlenen araştırma üniversiteleri, 6550 sayılı Kanun kapsamında yeterlik almış araştırma altyapıları ve TÜBİTAK'a bağlı Merkez ve Enstitüler APYÖK olabilirler.

(5) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Faaliyet alanı çağrı konusuna uygun olmayan araştırma altyapıları, özel kuruluşlar ve Kamu Ar-Ge birimleri araştırma programında yer alamazlar.

(6) APYG, APYÖK dışında en az iki Ar-Ge/Tasarım merkezinden ve en az iki araştırma altyapısı veya Kamu Ar-Ge biriminden oluşmalıdır.

(7) 1004 Programı kapsamındaki başvurularda, Teknoloji Hazırlık Seviyesinin 3 ile 6 arasında olması beklenir.

(8) İkinci faz başvurusu APYÖK ile APYK'ler arasında imzalanan protokol ile birlikte APYÖK tarafından yapılır. Protokol hükümlerinin TÜBİTAK mevzuatına aykırı olması durumunda TÜBİTAK mevzuatı hükümleri geçerlidir.

(9) Araştırma programı başvurusu Grup tarafından belirlenen biçimde araştırma programı öneri formu (birinci faz, ikinci faz) ile yapılır.

Değerlendirme

MADDE 8- (1) Değerlendirme sürecinde gerekli görüldüğü hallerde TÜBİTAK tarafından yerinde inceleme yapılır. Ayrıca, başvuru ile ilgili bilgi almak üzere APYG üyeleri davet edilebilir.

(2) Araştırma programı başvuruları, yalnızca TÜİK tarafından kullanılan İmalat Sanayi Teknoloji Sınıflaması'nda yer alan yüksek teknoloji sınıfında yapılabilir. Başvuruların değerlendirilmesinde en büyük ağırlık, ilgili alanda teknolojik hazırlık seviyesinin iletilemesi ve geliştirilen teknolojinin özel sektöre transferinin teminine yönelik TKYH değerlendirilmesine verilir. TKYH, ilgili konuda mevcut durumdaki teknolojik hazırlık seviyesinin somut örneklerle açıklamaları ve ne şekilde bu seviyenin iletileceğine ilişkin ArGe planı ile geliştirilen ürün/teknolojilerin özel sektör bünyesinde nasıl kullanılacağına ilişkin adımları kapsar. Buna ek olarak yapılabilirlik (kuruluşların altyapıları ve insan kaynakları açısından yetkinliği), yetiştirilecek nitelikli insan kaynağı potansiyeli, projenin yürütme ve yönetim yapısı (APYÖK'ün proje yönetim becerileri, projeler arası bütünsellik vb. kriterler) ve ulusal kazanıma dönüşümü (ürünleşme/ticarileştirme potansiyeli vb. kriterler) unsurları da değerlendirmede dikkate alınır. Bu ölçütlerin hangi değerlendirme aşamasında kullanılacağına GYK tarafından karar verilir.

(3) Grup ikinci fıkrada belirtilen ölçütlere alt ve ek ölçütler geliştirebilir.

(4) Sunulan birinci faz başvuruları Grup tarafından biçim, 1004 Programı amacı ve kapsamı ile çağrı dokümanına uygunluk açısından incelemeye tabi tutulur ve uygun olmadığı tespit edilen başvurular GYK kararı ve Başkanlık onayı ile Grup tarafından APYÖK'e iade edilir. İnceleme sonucunda uygun olduğu tespit edilen başvurular birinci faz panel değerlendirmesine alınır.

(5) Birinci faz panel değerlendirmesi sonucunda yetersiz bulunan başvurular GYK kararı ve Başkanlık onayı alınarak Grup tarafından APYÖK'e bildirilir. Değerlendirme sonucu uygun bulunan araştırma programı başvuruları için APYÖK'ten ikinci faz önerisi hazırlaması istenir.

(6) Araştırma programı kapsamında anket, mülakat, deney vb. yollarla veri toplanması ve/veya insan ve hayvanların (materyal/veriler dâhil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması öngörülüyor ise ikinci faz öneri formu ile birlikte Etik Kurul izin belgesi veya başvuru belgesi sunulur.

(7) Araştırma programı kapsamında yapılacak çalışmaların yasal/özel izin gerektirmesi durumunda, ilgili kurumlardan gerekli izin belgeleri veya başvuru belgesi ikinci faz öneri formu ile birlikte sunulur.

(8) Araştırma programı ekibinde yer alan ve APYÖK/APYK'ler dışında başka bir kurumda görev alan kişiler için kişinin çalıştığı kurumdan alınmış izin/onay belgesi ikinci faz araştırma programı öneri formu ile birlikte sunulur.

(9) Araştırma programı ikinci faz öneri formu, APYÖK tarafından TÜBİTAK'a sunulur. Sunulan öneriler, Grup tarafından biçim, 1004 Programı amacı ve kapsamı ile çağrı dokümanına ve birinci faz değerlendirmesine uygunluk açısından incelemeye alınır. İnceleme sonucunda uygun bulunmayan başvurular GYK kararı ve Başkanlık onayı ile Grup tarafından APYÖK'e iade edilir. Uygun bulunan başvurular panel değerlendirmesine alınır.

(10) Değerlendirme sürecinin her aşamasında Grup veya GYK kararıyla araştırma programının revizyonu talep edilebilir.

(11) Araştırma programında yer alan projenin/projelerin çıkartılması ve/veya APYK'lerin eklenmesi/çıkarılması yönünde GYK kararı ve Başkanlık onayı ile karar alınabilir.

(12) Panel puanları ve raporları GYK tarafından değerlendirilerek, Başkanlığa sunulmak üzere araştırma programı hakkında görüş oluşturulur. Desteklenmesi uygun bulunmayan araştırma programları, ret kararının Başkanlık tarafından onaylanmasından sonra Grup tarafından APYÖK'e bildirilir. Desteklenebilecek nitelikte olduğuna karar verilen araştırma programı için panel raporu doğrultusunda, GYK kararı ve Başkanlık onayı ile revizyon talep edilebilir.

(13) Panel sonrası revize edilen araştırma programı başvurusu değerlendirilerek GYK tarafından karar oluşturur. Belirlenen sürede revizyonu yapılmayan başvurular geri çekilmiş sayılır. GYK tarafından revizyonu uygun bulunmayan araştırma programı başvurusu GYK kararı ve Başkanlık onayıyla reddedilir ve karar Grup tarafından APYÖK'e bildirilir.

(14) TÜBİTAK, GYK kararı ve Başkanlık onayı ile değerlendirme sürecini iptal edebilir veya yenileyebilir.

(15) Değerlendirme sürecinde Grup tarafından her türlü yazışma APYÖK'e yapılır. Gruba yapılan her türlü yazışma ise APYÖK tarafından ve/veya APYÖK tarafından yetki verilmesi halinde araştırma programı yöneticisi tarafından yapılır.

(16) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Başvuruların değerlendirilmesi için görevlendirilen kişilere ödenecek ücretler Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Bütçe değerlendirmesi

MADDE 9- (1) GYK tarafından revizyonu uygun bulunan araştırma programı, maliyet unsurlarının değerlendirildiği bütçe paneline alınır.

(2) Bütçe panelinde araştırma programı ekibini oluşturması öngörülen personel nitelik ve nicelik açısından değerlendirilerek araştırma programı için gerekli olan işgücü miktarı toplam adam-ay değeri üzerinden belirlenir.

(3) Bütçe paneli sonrası APYÖK'ten bütçe ile ilgili revizyon talep edilebilir.

(4) Bütçe revizyonu uygun bulunmayan araştırma programı, GYK kararı ve Başkanlık onayı ile reddedilir ve karar Grup tarafından APYÖK'e bildirilir.

Sözleşme

MADDE 10- (1) GYK tarafından bütçe revizyonu ve desteklenmesi uygun bulunan araştırma programı sözleşmenin hazırlanması amacıyla Grup tarafından MADES'e iletilir.

(2) Grup tarafından MADES'e iletilen araştırma programının ilgili mevzuat çerçevesinde idari ve mali incelemesi yapılarak araştırma programı bütçesi oluşturulur.

a) Kamu kurumu statüsündeki APYK'lerde çalışacak yeni personel için emsal bordro bilgileri belirlenen biçimde hazırlanarak hesaplamalarda kullanılması için MADES'e iletilir. Güncel bordroların APYK tarafından iletilmesi durumunda, hesaplamalar MADES tarafından bu bilgiler dikkate alınarak yapılır.

b) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Araştırma programında yer alan özel kuruluş çalışanlarının onaylanmış bordro bilgileri TÜBİTAK tarafından belirlenen biçimde hazırlanarak hesaplamalarda kullanılmak üzere MADES'e iletilir. Gerekli görülen durumlarda ilave bilgi ve belge talep edilebilir.

c) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Personel aylık işveren maliyetleri, bu Usul ve Esaslar çerçevesinde hesaplanan maliyet ile APYK tarafından araştırma programı önerisinde talep edilen miktarlar kıyaslanarak MADES tarafından belirlenir ve toplam ödeneğin hesaplanmasında kullanılır.

ç) **(Ek:22/12/2020-25YK)** Araştırma programında APYK olmayan kuruluşlarda çalışan ve APYK'ler bünyesinde görev alan personele yapılacak ödemeler için APYK tarafından işbu Usul ve Esasların “Geçici İşçi Ücretleri” başlıklı 15 inci maddesinde belirlenmiş limitler dikkate alınır ve belgeleri ile birlikte bu kişilerin toplam personel ödemeleri hizmet alımı kaleminde gösterilir.

d) Gelişme raporlarının değerlendirme süreci göz önüne alınarak proje bursiyerine ait üç aylık ödenekler bir önceki döneme yansıtılır. Personel ödeneklerinde (PTİ hariç) de izleyen üç aya ilişkin adam-aylar başvuru sırasında APYK tarafından bir önceki döneme yansıtılabilir. Harcamaların adam-aylara göre yapılmasındaki sorumluluk APYK'lere aittir.

e) Araştırma programı kapsamında döviz cinsinden yapılması öngörülen alımlara ilişkin ödeneklerin kur güncellemesi sözleşme aşamasında MADES tarafından yapılır.

f) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Araştırma programı önerisinin sözleşme aşamasında sunulması gereken yetki belgesi APYK olan özel kuruluşlar tarafından MADES'e iletilir.

(3) Başkanlık tarafından bütçesi ve destek kararı onaylanan araştırma programının sözleşmesi hazırlanır ve imzaları tamamlanmak üzere APYÖK'e iletilir. Sözleşme gönderildiği tarihten itibaren en fazla üç ay içerisinde APYG tarafından imzalanarak TÜBİTAK'a iletilir. Ancak, araştırma programı sözleşmesinin bu süre içerisinde gerekçe bildirmeksizin TÜBİTAK'a gönderilmediğine ilişkin MADES tarafından Gruba bilgi sunulması durumunda, GYK kararı ve Başkanlık onayı ile araştırma programı destek kararı iptal edilebilir.

(4) Her faz için ayrı sözleşme imzalanır.

(5) İmzaları tamamlanan araştırma programının sözleşmesi ve ekleri, MADES tarafından APYÖK'e ve Gruba gönderilerek, desteğin başladığı bildirilir.

(6) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Bu Usul ve Esaslar kapsamında desteklenen araştırma programlarına ilişkin bütçe ödeneklerinin transferi, izlenmesi, harcanması, giderlerin gerçekleştirilmesi ve ödemeler, kayıt ve muhasebeleştirilmesi ile denetiminde bu Usul ve Esaslarda bahsedilmeyen ve bu Usul ve Esaslara aykırı olmayan hususlarla ilgili olarak devlet üniversiteleri bünyesindeki araştırma altyapıları ve bunlara bağlı eğitim ve araştırma hastaneleri ile kamu araştırma merkez ve enstitüleri için "TÜBİTAK Kaynaklarından Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ile Özel Bütçeli İdarelere Proje Karşılığı Aktarılacak Tutarların Harcanması ve TÜBİTAK Tarafından Yürütülen Dış Destekli Projelerin Harcamalarının Gerçekleştirilmesine İlişkin Esas ve Usuller", vakıf üniversiteleri ile özel kuruluşlar için "TÜBİTAK Tarafından Özel Kuruluşlar ve Vakıf 4 Üniversitelerine Proje Karşılığı Aktarılacak Tutarların Transferi, Harcanması, Muhasebeleştirilmesi ve Denetimine İlişkin Esaslar" ve 6550 sayılı Kanun kapsamındaki araştırma altyapıları için “TÜBİTAK Kaynaklarından Araştırma Altyapıları İle 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun Kapsamı Dışında Kalan Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılacak Tutarların Mali İşlemlerinde Uygulanacak Usul ve Esaslar” hükümleri uygulanır.

(7) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Destek oranı, özel kuruluşlarda;

a) Büyük ölçekli kuruluşların bütçesinin %60'ı,

b) KOBİ'lerin bütçesinin %75'i,

olacak şekilde uygulanır.

(8) Yükseköğretim kurumları, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, vakıf üniversiteleri, kamu araştırma merkez ve enstitüleri ile 6550 sayılı Kanun kapsamında yeterlik almış araştırma altyapıları için destek oranı %100 olarak uygulanır.

(9) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Araştırma programının TÜBİTAK'a başvuru tarihinden itibaren, değerlendirme sürecinde bir yıl geçmesi halinde belirlenen personel ücretine Yönetim Kurulu tarafından yeni takvim yılına ait belirlenmiş zam oranında ücret artışı eklenir.

(10) Araştırma programında elde edilen çıktıların, araştırma programının sonuçlandırılması ve bittikten sonraki dönemde TÜBİTAK tarafından izlenmesine ilişkin hükümlere sözleşmede yer verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İdari ve Mali Hükümler

Araştırma programında yer alma

MADDE 11- (1) Kamu kuruluşları için müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür, genel müdür yardımcısı, hastane yöneticisi, başhekim ile yükseköğretim kurumları için rektör, rektör yardımcısı, dekan, başhekim ve genel sekreter araştırma programı ekibinde yer alamaz.

(2) Araştırma programı yürürlüğe girdikten sonra araştırma programı ekibinden herhangi bir kişinin bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen görevlere gelmesi halinde, göreve geldiği tarih itibarıyla APYÖK/APYK tarafından araştırma programındaki görevine son verilir ve TÜBİTAK'a bu konu hakkında bilgi verilir.

(3) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Araştırma programında yer alan APYK'lerde çalışmayan, ülkemizdeki yükseköğretim kurumları, araştırma altyapıları, kamu Ar-Ge birimleri ve özel kuruluşlarda çalışan araştırmacılar, kurumlarının yasal izni olmak şartıyla araştırma programlarında görev alabilirler.

(4) Araştırma programı yöneticisi ve yürütücüsü zamanının en az %40'ını araştırma programına ayırmak zorundadır.

(5) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** APYÖ'nün proje hazırlama, yürütme beceri ve deneyimine sahip olması, APYÖK'ün doktoralı çalışanı olması gerekmektedir.

(6) **(Ek:22/12/2020-25YK)** APY'nin ilgili bilim ve/veya teknoloji alanında başarı ile sonuçlanmış projelerinin olması, proje hazırlama, yürütme beceri ve deneyimine sahip olması ve ilgili alanda yayınları olması gerekmektedir. Ayrıca APY, yükseköğretim kurumları ve 6550 sayılı Kanun kapsamında yeterlik almış altyapılar için doktoralı, diğer kuruluşlar için ise en az lisans mezunu olmalıdır.

(7) Araştırma programında görev alacak araştırmacılar, araştırma altyapıları için doktoralı, Ar-Ge/Tasarım merkezleri, kamu Ar-Ge birimleri ve 6550 sayılı Kanun kapsamında yeterlik almış altyapılar için en az lisans mezunu olmalıdır.

(8) GYK üyesi görev yapmakta olduğu Gruba sunulan veya desteklenen araştırma programında, danışmanlık ve hizmet alımı dâhil görev alamaz. Araştırma programı yürürlüğe girdikten sonra araştırma programı ekibinden herhangi bir kişinin GYK üyeliğine gelmesi halinde, göreve geldiği tarih itibarıyla APYÖK/APYK tarafından araştırma programındaki

görevine son verilir ve Gruba bu konu hakkında bilgi verilir. Ayrıca, GYK üyeleri araştırma programlarında izleyici olarak görev alamaz.

(9) Çağrı dokümanının hazırlanması aşamasında görev alan kişiler ilgili çağrı kapsamındaki araştırma programında yer alabilir ancak değerlendirme sürecinde görev alan kişiler ilgili çağrı kapsamındaki herhangi bir araştırma programında yer alamaz.

(10) Araştırma programı kapsamında çalıştırılacak yabancı uyruklu personele, ilgili APYK'nın gerekçeli başvurusu sonucunda GYK karar verir.

Kabul edilen giderler

MADDE 12- (1) Alt yapı oluşturmaya yönelik olmayan, araştırma faaliyetleri için gerekli ve tamamlayıcı özellik taşıyan alımlar desteklenir. Desteğe ilişkin hususlar çağrı duyurusunda yayınlanır.

(2) Bu kapsamda, araştırma programı bütçesinin oluşturulmasında aşağıdaki kalemler masraf olarak kabul edilir:

- a) Alet, makine, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri.
- b) Malzeme ve sarf malzemesi alım giderleri.
- c) Danışmanlık ve hizmet alım giderleri (yurt dışı araştırmacı giderleri dahil).
- ç) Proje kapsamında kullanılan cihazların bakım onarım giderleri.
- d) Yurt içi ve yurt dışı seyahat giderleri.
- e) Posta ve nakliye giderleri.
- f) Araştırma programı ekibi personel giderleri.
- g) Bursiyer giderleri.
- ğ) PTİ.
- h) Kurum hissesi.
- ı) Araştırma programı ile doğrudan veya dolaylı ilgili olan diğer giderler.
- i) Proje çıktı ve sonuçları paylaşım ve yayım giderleri.
- j) **(Mülga:29/12/2025-77YK)**

Proje Teşvik İkramiyesi (PTİ)

MADDE 13- (1) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Kamu kurumlarının kadro ve pozisyonlarında bulunan araştırma programı ekibine (bursiyer hariç) ödenebilecek PTİ üst limitleri her yıl Yönetim Kurulunca belirlenir.

(2) Araştırma programında yer alan kamu personelinin zamanının %40'ını projeye ayırması tam katkı oranı olarak kabul edilir ve aylık PTİ hesaplaması buna göre yapılır. Araştırma programı ekibine ödenecek PTİ miktarları, kişinin katkı oranı ve görev aldığı süre dikkate alınarak hesaplanır.

(3) Danışmanların PTİ hesaplamasında altı ayı aşmayan süreler altı ay olarak dikkate alınarak katkı oranı aranmaksızın her altı aylık dönem için bir aylık PTİ ödeneği tahsis edilir.

(4) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** APYÖK/APYK, araştırma programı personelinin rapor dönemine ilişkin fiili çalışmalarını değerlendirerek, Yönetim Kurulu tarafından kişilere ödenmek üzere belirlenen aylık PTİ üst limitlerini aşmamak, araştırma programı kapsamında öngörülen toplam PTİ ödeneği ve öngörülen toplam adam-ay miktarını aşmamak ve gelişme raporunda belirtmek şartıyla, kişilere verilen PTİ'leri çalışma yüzdesine ve süresine göre değiştirme yetkisine sahiptir.

(5) Araştırma programı ekibinde yer alan yürütücü, araştırmacı ve danışmanların araştırma programının yürürlüğe girmesinden sonra emekli olmaları halinde araştırma programı yürütücülüğü hariç araştırma programındaki görevleri devam edebilir. Bu kişilere emekli oluncaya kadar hak edilen PTİ ödenebilir.

(6) Rapor dönemine tekabül eden PTİ ödeneği, gelişme ve sonuç raporunun kabulünü takiben araştırma programı hesabına aktarılır. PTİ'lerin ilgili kişilere ödenmesindeki yetki ve sorumluluk APYÖK/APYK'ye aittir. PTİ ödemeleri, yasal kesintileri yapılarak, ilgili kişilerin banka hesaplarına aktarılır.

Kurum hissesi ¹

MADDE 14- (1) **(Değişik:29/12/2025-77YK)** Kurum hissesi ödeneği, APYÖK ve APYK'ler için ayrı ayrı olmak üzere araştırma programı bütçelerinin % 10'una kadar hesaplanır. 6550 sayılı Kanun kapsamında yeterli alan araştırma altyapılarına ise 6550 Sayılı Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik kapsamında diğer APYK'lere verilen oranın %20 fazlası olacak şekilde kurum hissesi hesaplanır.

(2) **(Değişik:29/12/2025-77YK)** Özel kuruluşlara kurum hissesi verilmez.

(3) **(Değişik:29/12/2025-77YK)** Kurum hissesi, bütçe transfer tablolarında belirlenen dönemlerde, dönem bütçesi oranına göre hesaplanarak, diğer ödeneklerle birlikte transfer edilir. Kurum hissesi araştırma programının ikinci transfer döneminden itibaren ödenmeye başlanır.

(4) **(Değişik:29/12/2025-77YK)** Ek ödenek verilmesi durumunda bu ek ödeneye ilişkin kurum hissesi ödeneği verilmez.

(5) **(Değişik:29/12/2025-77YK)** Kurum hissesi ödeneği öncelikli olarak araştırma programının öngörülen sürede tamamlanması ve hedeflenen çıktıların elde edilmesi için kullanılır.

(6) **(Değişik:29/12/2025-77YK)** Kurum hissesi ödeneğinden PTİ ve burs ödemesi yapılamaz. Ancak, bursiyerlerin sosyal güvenlik primleri giderleri kurum hissesi ödeneğinden karşılanabilir.

Geçici işçi ücretleri

MADDE 15- (1) Araştırma programı kapsamında alınacak yeni personele ödenecek ücret; araştırma programında görev aldığı süre ve ayırdığı zaman (adam- ay) ile sınırlı olmak kaydıyla, APYK'nin ücret politikası ve ilgili kurum veya kuruluştaki çalışan emsal personelin ücreti esas alınarak MADES tarafından toplam ödenek hesaplanmasında kullanılır. Araştırma programı önerisinde yer alan personel ücretleri ve adam-ay miktarları dikkate alınarak hesaplanan toplam ödenek, araştırma programındaki görevler (proje yürütücüsü, araştırmacı ve yardımcı personel) doğrultusunda dönemlere dağıtılır.

(2) Araştırma programı kapsamında yeni alınacak personelin APYK'de eşdeğeri kadro yoksa ilgili kadro için TÜBİTAK kapsamındaki ücretler dikkate alınarak TÜBİTAK tarafından hesaplamalarda kullanılır.

¹ "Kurum Hissesi ve Giderler" şeklindeki başlık 29/12/2025 tarihli ve 77 sayılı Yönetim Kurulunda "Kurum Hissesi" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) Yükseköğretim kurumları ve kamu kurumu statüsündeki APYK'lerde araştırma programı kapsamında istihdam edilecek yeni personele ödenecek aylık ücret, APYK tarafından personelin programa ayırdığı zaman oranında hesaplanan en yüksek miktar ile araştırma programı önerisinde talep edilen aylık ücret kıyaslanarak ve emsal ücretin en çok %40 fazlası olacak şekilde MADES tarafından hesaplamalarda kullanılır.

(4) Emsal ücret, APYK'nin emsal çalışanlar için bir ayda ödediği sosyal güvenlik primi işveren katkısı dâhil brüt ücret ile varsa yıl içinde ödenen toplam ikramiye'nin bir aya tekabül eden kısmı toplanarak elde edilir. Bu ücretin tespiti için, emsal kadroya ait bir ayda ödenen ücret bilgileri araştırma programı önerisinde istenir.

(5) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Özel kuruluşlarda hâlihazırda çalışan araştırma programı personelinin işveren maliyetleri, sosyal güvenlik primi işveren katkısı dâhil araştırma programının TÜBİTAK'a ikinci faz başvuru tarihinden önceki altı ayda ödenen ortalama brüt ücret ile varsa yıl içinde ödenen toplam ikramiye'nin bir aya tekabül eden kısmı esas alınarak, ayırdığı zaman ve araştırma programında görev aldığı süre dikkate alınarak MADES tarafından personel kalemi bütçesinin toplamının hesaplanmasında kullanılır.

(6) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** APYK olan özel kuruluşlara araştırma programı bütçesi oluşturulurken veya ödeme yapılırken; bu Usul ve Esaslar çerçevesinde araştırma programı personelinin belirlenen aylık işveren maliyetine, güncel brüt asgari ücretin katlarına bağlı olarak aşağıdaki sınırlamalar uygulanır. Bu sınırlamalar dâhilinde ödeme yapılması APYK sorumluluğunda olmakla birlikte yeminli mali müşavir tarafından da kontrol edilerek raporlanır.

- a) Doktora derecesine sahip proje personeline asgari ücretin en fazla oniki katı,
- b) Mezuniyet tarihinden itibaren dört yıl veya fazla süre geçmiş, en az lisans mezunu proje personeline asgari ücretin en fazla on katı,
- c) Mezuniyet tarihinden itibaren dört yıl geçmemiş, en az lisans mezunu proje personeline asgari ücretin en fazla altı katı,
- ç) Ön lisans mezunu olan proje personeline asgari ücretin en fazla dört katı,
- d) Lise ve altı eğitim düzeyine sahip proje personeline asgari ücretin en fazla üç katı oranında sınırlama uygulanır.

(7) Araştırma programının izleme sürecinde (ek süre dâhil), personel değişikliği yapılması veya araştırma programında emsali bulunan yeni bir personel alınması durumunda programdaki emsal çalışanın ücreti esas alınır ve bu maddenin altıncı fıkrasındaki sınırlamalar uygulanmaz. Ancak, emsal ücretin, asgari ücretin katlarına bağlı sınırlamaların altında olduğu durumlarda, emsal ücret esas alınır.

(8) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Bu Usul ve Esaslar çerçevesinde personel ücretlerinin hesaplanmasında geçerli olan kurallar, verilecek olan toplam ücret ödeneğinin hesaplanması aşamasında geçerli olup; izleme sürecinde Yönetim kurulu tarafından belirlenen zam oranı hariç ek ödenek verilmeksizin, araştırma programındaki görevler (proje yürütücüsü, araştırmacı ve yardımcı personel) doğrultusunda toplam personel bütçesinin aşılmaması şartıyla işbu mevzuatta yer alan hükümlere uyularak APYK'nin ücret politikası çerçevesinde ödeme yapılır. Harcamaların adam-aylara ve işbu mevzuata göre yapılmasındaki sorumluluk APYK'lere aittir.

Hizmet alımı

MADDE 16- (1) APYK'ler, yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerden hizmet alımı (danışmanlık dâhil) yapabilirler. Hizmet alımı ile ilgili açıklayıcı bilgiler ve bu hizmetin bedelinin belirtildiği teklif mektubu araştırma programı başvurusuna eklenir.

(2) (**Değişik:29/12/2025-77YK**) Yurt içi ve yurt dışı toplam hizmet alımı (danışmanlık dâhil) bedeli, kurum hissesi hariç kabul edilen bütçenin %25'ini geçemez. Yurt içinden yapılacak ArGe nitelikli hizmet alım bedeli kurum hissesi hariç kabul edilen bütçenin %5'ini geçemez. Toplam yurt dışı hizmet alımı (danışmanlık ve Ar-Ge nitelikli hizmet alımı dâhil) bedeli, kurum hissesi hariç kabul edilen bütçenin %15'ini geçemez. Ancak izleme sürecinde ek ödenek, fasıl aktarımı vb. nedenlerle oluşabilecek değişikliklerde bu limitler aranmaz.

(3) Değerlendirme sürecinde, araştırma programının anket ve saha çalışması gibi veya imalat ağırlıklı faaliyetler içerdiğinin tespit edilmesi durumunda veya istisnai ve zorunlu durumlara münhasır olmak üzere, yurtiçi, yurtdışı veya toplam hizmet alımı limitlerinin üzerine çıkılması GYK kararı ve Başkanlık onayına bağlıdır.

(4) APYK, araştırma programı kapsamında kendi bünyesindeki hizmet birimlerinden belgelendirmek kaydıyla hizmet alımı (danışmanlık dâhil) yapabilir. APYK bünyesindeki farklı birimlerden alınan hizmetler; açık, anlaşılır ve mali mevzuat çerçevesinde uygun belgelendirilmek koşuluyla gider olarak gösterilebilir.

Burslar

MADDE 17- (1) Bir kişiye aynı anda, aynı araştırma programından veya farklı araştırma programlarından, hem PTİ/aylık ücret hem de burs ödemesi yapılamaz.

(2) (**Değişik:22/02/2024-62YK**) Bursiyere aynı anda birden fazla araştırma programında yer alması durumunda sadece birinden burs ödemesi yapılır. Ancak doktora öğrencileri ile herhangi bir kurum/kuruluştaki çalışmayan doktora sonrası araştırmacılara, TÜBİTAK tarafından belirlenen üst limitler aşılmamak kaydıyla, aynı ya da farklı araştırma programı kapsamında birden fazla projeden burs ödenebilir.

(3) (**Değişik:22/02/2024-62YK**) Bursiyer aynı anda TÜBİTAK'ın farklı programlarından burs alamaz. Ancak, doktora öğrencileri ile herhangi bir kurum/kuruluştaki çalışmayan doktora sonrası araştırmacılara ARDEB tarafından yürütülen programlar kapsamında desteklenen birden fazla projeden, TÜBİTAK tarafından belirlenen üst limitler aşılmamak kaydıyla, burs ödemesi yapılabilir.

(4) (**Mülga:25/03/2021-29YK**)

(5) (**Değişik:22/12/2020-25YK**) Doktora sonrası bursiyeri olacak kişilerin doktoralı olup herhangi bir kurum/kuruluştaki çalışmaması, doçent ve üstü akademik unvana sahip olmaması ve doktora/tıpta uzmanlık derecesinin alındığı tarih ile ilgili programın son başvuru tarihi arasında kalan sürenin yedi yıldan fazla olmaması koşullarını sağlaması gerekmektedir.

(6) (**Değişik:22/12/2020-25YK**) Bursiyerlere 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu gereğince programın tamamlanması için tanınan süre aşılmamak kaydıyla ödeme yapılabilir.

(7) (**Değişik:22/12/2020-25YK**) Bursiyer olarak yer alan bir kişi, burs aldığı süre boyunca başka bir araştırma programında araştırmacı, yürütücü, danışman veya yardımcı personel olarak görev alamaz.

(8) (**Değişik: 09/01/2023-47YK**) Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) bursu veya kamu kurum/kuruluşlarından aylık burs alanlar, araştırma programında da bursiyer

olarak yer alabilir. Kamu kurum/kuruluşlarından aylık burs alanlara, araştırma programından da burs ödemesi yapılabilir. BİDEB'ten burs alan veya almaya hak kazanan kişilerin araştırma programında yer alması halinde bu durum, APY tarafından Gruba bildirilir.

Seyahatler

MADDE 18- (1) (Değişik:22/12/2020-25YK) Araştırma programı kapsamında yapılan yurtiçi seyahatlerde gündelik ve konaklama ücretleri Yönetim Kurulunca belirlenen limitlerde ödenir. Bu limitlerde ödeme yapılması APYÖK/APYK sorumluluğundadır.

(2) Yol giderlerinde, yaygın taşıt (uçak dâhil) ücretleri dikkate alınarak ekonomi sınıfı harcamalar için ödeme yapılır.

(3) Bilimsel toplantılara katılım için yol, gündelik ve konaklama ile katılım ücretleri araştırma programı kapsamında ödenir.

(4) Araştırma programı için onaylanan yurt içi ve yurt dışı seyahat bütçesinin kullanımında; bu harcama kalemlerine ek ödenek ihtiyacı oluşturmamak ve araştırma programı amaç ve kapsamıyla uyumlu olmak şartıyla, seyahat sayısı ve seyahat edilen yer konusunda değişiklik yapılması APYK'nin yetki ve sorumluluğundadır.

Bütçe transferi

MADDE 19- (1) Desteklenmesine karar verilen araştırma programı kapsamında; APYÖK/APYK'ler özel hesap açtırarak TÜBİTAK'a bildirir.

(2) Araştırma programı kapsamında yer alan APYK'lerin bütçelerinin ilk dönem transferi sözleşme işlemlerinin tamamlanması ile başlatılır.

(3) Gelişme raporlarının ilgili Grup tarafından kabulü sonrası bir sonraki döneme ait ödenek transfer işlemi başlatılır.

(4) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** APYK olan özel kuruluşlar için araştırma programı sözleşmesinde yer alan dönem ödeneğinin kullanımına ilişkin aşağıdaki kurallar uygulanır:

a) Ön ödeme şeklinde gönderilmesinin talep edilmesi halinde ilgili ödenek, kuruluştan alınacak banka teminat mektubu karşılığında araştırma programı hesabına aktarılır.

b) Ön ödeme talep edilmemesi durumunda; APYK'nin kendi imkânlarıyla gerçekleştirdiği harcamalara ilişkin ödeme, yeminli mali müşavirin denetim raporu dikkate alınarak MADES tarafından yapılacak mali inceleme sonucunda, gelişme raporunun Grup tarafından kabulünü takiben araştırma programı hesabına aktarılır.

c) APYK, araştırma programı hesabına aktarılan dönem ödeneğinin harcamalarını, harcamalara ilişkin mevzuat ile toplam araştırma programı bütçesinde öngörülen kalemler çerçevesinde gerçekleştirir. Yapılan harcamaların belgeleri araştırma programı numarası belirtilmek suretiyle, APYK adına düzenlenir ve belgeler denetime sunulmak üzere APYK tarafından muhafaza edilir.

ç) APYK, döneme ilişkin harcama bilgilerini gelişme raporlarında belirlenen biçimde yeminli mali müşavir raporu ile birlikte hazırlayarak, gizlilik derecesi olan raporlarda gizlilik kurallarına uygun olacak şekilde TÜBİTAK'a iletir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İzleme ve Sonuçlandırma

Gelişme raporları ve kritik değerlendirme

MADDE 20- (1) Grup tarafından belirlenen biçime uygun olarak APYÖK/APYK tarafından hazırlanan gelişme raporu ve ekleri, araştırma programı sözleşmesine göre belirlenen tarihte Gruba sunulur.

(2) Araştırma programının izlenmesi APYÖK tarafından sunulan bilgi/belgeler ile gelişme raporları doğrultusunda izleyiciler aracılığıyla TÜBİTAK tarafından yapılır.

(3) TÜBİTAK, araştırma programı faaliyetlerinin yürütüldüğü kuruluşlarda incelemelerde bulunmak üzere izleyicileri ve/veya TÜBİTAK uzman/larını yerinde inceleme yapmakla görevlendirebilir. Uzun süreli görevlendirmelerde ilgili APYÖK/APYK görevli uzmana bağımsız ofis tahsis etmekle yükümlüdür.

(4) Gelişme raporu dönemleri altı aydan az ve bir yıldan fazla olmamak kaydıyla, araştırma programı ara çıktılarına göre belirlenir.

(5) GYK gelişme raporunun kabulüne ilişkin; gelişme raporu, izleyici raporu, TÜBİTAK uzmanı ve/veya TÜBİTAK tarafından görevlendirilecek kişilerin/kurumların görüşleri ile bir önceki döneme ait mali değerlendirme raporunu dikkate alarak karar oluşturur. Gelişme raporunun kabulüne, şartlı kabulüne, revizyonuna veya reddedilmesine karar verilebilir.

a) Kabul: Gelişme raporunun GYK tarafından uygun bulunması durumunda bir sonraki döneme ait transferin yapılması için işlemler başlatılır.

b) Şartlı Kabul: Araştırma programının rapor dönemine ilişkin tamamlanamayan faaliyetleri varsa, söz konusu faaliyetler tamamlanana kadar, APYÖK/APYK'ye döneme ilişkin PTİ ve/veya kurum hissesi ödeneklerinin gönderilip gönderilmemesine, GYK tarafından karar verilir. Alınan karar doğrultusunda, bir sonraki döneme ait transferin yapılması için MADES'e bilgi verilir. Döneme ait harcamaların mali değerlendirmesine devam edilir. Hazırlanan mali değerlendirme raporu bir sonraki dönem gelişme raporu incelemesinde Grup tarafından dikkate alınır.

c) Revizyon: GYK değerlendirmesi sonucunda, APYÖK'ten gelişme raporunun revizyonu veya eksik faaliyetlere ilişkin görüş ve telafi programı istenebilir.

ç) Ret: Bu Usul ve Esasların araştırma programı durum değişikliğine ilişkin hükümleri doğrultusunda işlem yapılır.

(6) Gelişme raporları ile yapılan izleme yanında, yılda bir defa olmak üzere TÜBİTAK tarafından belirlenen tarihlerde, kapsamlı ve detaylı "Araştırma Programı Kritik Değerlendirmesi" yapılır.

(7) Kritik değerlendirme; yönetim modeli, bütçe durumu, teknolojik kazanımların yol haritasına uygunluğu, faaliyetlerin araştırma programı amaç ve hedeflerine uygunluğu vb. ölçütler esas alınarak gerçekleştirilir.

(8) Kritik değerlendirme sonucunda APYK eklenmesi/çıkarılması, araştırma programı/proje durdurulması/sonlandırılması, proje eklenmesi/çıkarılması veya ek bütçeye ilişkin kararlar GYK görüşü ve Başkanlık onayı ile alınır.

(9) Kritik değerlendirmenin dışında; araştırma programının ve/veya kapsamındaki projenin/projelerin sonlanması, durdurulması veya eklenmesi gerekliliği durumunda kararlar GYK görüşü ve Başkanlık onayı ile alınır.

(10) Gelişme raporunda yer alan araştırma programı harcamalarına ilişkin bilgilerin uygunluğu, kabul edilen bütçe doğrultusunda MADES tarafından incelenir. Bu incelemeye ilişkin gerekli görüldüğü takdirde MADES tarafından ek bilgi ve belgeler istenebilir.

(11) İzleme sürecinde Grup tarafından her türlü yazışma APYÖK'e yapılır. Gruba yapılan her türlü yazışma ise APYÖK tarafından ve/veya APYÖK tarafından yetki verilmesi halinde araştırma programı yöneticisi tarafından yapılır.

(12) (**Değişik:22/12/2020-25YK**) Başvuruların izlenmesi için görevlendirilen kişilere ödenecek ücretler Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(13) Tüm araştırma programını ilgilendiren hususlarda APYÖK, yalnızca ilgili APYK'yi ilgilendiren (fasıl aktarımı, ek ödenek, APY değişikliği vb.) değişikliklere ilişkin taleplerde, yazışmalar APYK aracılığı ile doğrudan yapılabilir. Bu konularda APYÖK'e bilgi verme sorumluluğu ilgili APYK'dedir.

APYÖK ve APYÖ/APY değişikliği (Değişik:22/12/2020-25YK)

MADDE 21- (1) Bu destek programı kapsamında APYÖK değişikliği yapılamaz.

(2) APYÖ/APY değişikliği için APYÖK/APYK tarafından Gruba gerekçeli başvuru yapılır. Talep, GYK tarafından karara bağlanır. APYÖ/APY değişikliğinin GYK tarafından gerek görülmesi durumunda, APYÖK/APYK'nin görüşü alınarak, talep GYK tarafından karara bağlanır.

Fasıl aktarımları, ek ödenek, ek süre ve kapsam değişikliği

MADDE 22- (1) Fasıl aktarım talepleri ilgili APYK tarafından Gruba iletilir.

(2) APYÖK, APYK bütçeleri arası fasıl aktarımı için Gruba talepte bulunabilir. Bu durumda taleple ilgili APYK'lerin görüşü alınır. Talep, GYK'nin uygun görüşü ile karara bağlanır.

(3) Araştırma programı kapsamında öngörülen teçhizat alımlarında marka, model veya nitelik değişiklikleri; araştırma programı amaç ve kapsamı ile uyumlu olmak, makine-teçhizat kalemine ek ödenek ihtiyacı oluşturmamak ve araştırma programında o teçhizat için öngörülen bedelin %20'sini aşmamak şartıyla APYK'nin yetki ve sorumluluğundadır.

(4) Araştırma programı kapsamında öngörülen sarf malzemesi alımlarında yapılacak değişiklikler; araştırma programı amaç ve kapsamı ile uyumlu olmak ve sarf malzemeleri kalemine ek ödenek ve fasıl aktarımı ihtiyacı oluşturmamak şartıyla APYK'nin yetki ve sorumluluğundadır.

(5) Ek ödenek taleplerinin öncelikle araştırma programlarında kullanılmayan ödeneklerden veya APYK'de yer alan kuruluşlar tarafından karşılanması esastır. Ancak bu şekilde karşılanamayan ek ödenek talepleri gerekçeli başvuru ile birlikte APYÖK tarafından yapılır. Talep, GYK'nin uygun görüşü ve Başkanlık onayı ile karara bağlanır.

(6) (**Değişik:22/02/2024-62YK**) Araştırma programı süresinin uzatımına ilişkin talepler ek süre için hazırlanan iş ve harcama planı ile birlikte ilgili Gruba yapılır. Talepler GYK'nin uygun görüşü ve Başkanlık onayı ile karara bağlanır. Verilen ek süre, araştırma programı sözleşmesinde belirtilen sonuç raporu veriliş tarihine eklenir. Karar Grup tarafından APYÖK'e

bildirilir. Bu şekilde verilecek süre uzatımı mücbir sebepler dışında, bir yılı geçemez. Bu sürenin üzerindeki ek süre taleplerinde Yönetim Kurulu onayı alınır.

(7) Ek sürede gerçekleştirilen harcamalar, kabul edilen ek süre iş ve harcama planı çerçevesinde kontrol edilir. Ek süreye ait ayrı bir gelişme raporu istenmemesi durumunda, sonuç raporu ile birlikte ek süreye ilişkin ayrı bir harcama raporu verilir.

(8) Araştırma programı kapsamında onaylanan seyahat kalemindeki toplam ödeneğin değiştirilmemesi koşuluyla yurtdışı seyahat kaleminden yurtiçi seyahat kalemine aktarımlar APYK yetkisinde yapılır ve aktarım işlemlerinin yapılabilmesi için ilgili APYK tarafından MADES'e bilgi verilir. Yurtdışı seyahat kalemine yapılacak fasıl aktarımları GYK onayına bağlıdır.

(9) (**Değişik:22/12/2020-25YK**) Yönetim Kurulu tarafından her yıl belirlenen artış oranında personel ücret zamların, projenin ikinci yılından itibaren verilebilir ve araştırma programında kullanılmayacak ödeneklerden karşılanması esastır.

(10) Araştırma programı kapsam değişikliği talebi APYÖK'ün gerekçeli başvurusu ile Gruba sunulur. Talep, izleyicilerin görüşleri doğrultusunda GYK tarafından karara bağlanır. Kapsam değişikliği talebi GYK tarafından da yapılabilir.

(11) Araştırma programında kapsam değişikliği talep edilmesi durumunda, talebe ilişkin iş planı ve harcama detayları Gruba sunulur.

(12) Kapsam değişikliğinin ek süre, ek ödenek, fasıl aktarımı vb. değişiklikler içermesi durumunda bu Usul ve Esaslardaki ilgili süreçler uygulanır.

Personel değişikliği

MADDE 23- (1) Araştırma programlarında araştırmacı ve yardımcı personel değişikliği toplam adam-ay miktarının değişmemesi şartıyla Gruba bilgi verilerek APYK tarafından gerçekleştirilir. Toplam adam-ay miktarı değişikliği olması durumunda GYK tarafından karar verilir.

(2) (**Değişik:22/12/2020-25YK**) APYÖK/APYK, araştırma programı personelinin rapor dönemine ilişkin fiili çalışmalarını değerlendirerek, Yönetim Kurulu tarafından kişilere ödenmek üzere belirlenen aylık PTİ üst limitlerini aşmamak, araştırma programında öngörülen toplam PTİ ödeneği ve öngörülen toplam adam-ay miktarını aşmamak ve gelişme raporunda belirtmek şartıyla, kişilere verilen PTİ'leri çalışma yüzdesine ve süresine göre değiştirme yetkisine sahiptir.

(3) (**Değişik:22/12/2020-25YK**) Araştırma programlarında, burs faslında yer alan toplam bursiyer ödeneği ve TÜBİTAK tarafından belirlenen üst limitler aşılmamak şartıyla; bursiyer sayısında, aylık burs miktarında, burs süresinde ve niteliğinde (lisans öğrencisi/yüksek lisans öğrencisi/doktora öğrencisi/doktora sonrası bursiyer) yapılacak değişiklikler APYÖK/APYK tarafından yapılır. Bu değişikliklere ilişkin bilgiye gelişme raporunda yer verilir.

Sonuçlandırma

MADDE 24- (1) Grup tarafından belirlenmiş biçime uygun olarak APYÖK/APYK'nin hazırladığı sonuç raporu araştırma programı sözleşmesinde belirtilen tarihten itibaren iki ay içerisinde ekleriyle birlikte Gruba iletilir.

(2) GYK, sonuç raporuna ilişkin, izleyici raporları, TÜBİTAK uzmanlarının ve/veya TÜBİTAK tarafından görevlendirilecek kişilerin/kurumların görüşleri ile mali değerlendirme raporuna göre karar oluşturur.

(3) Gerekli görülmesi halinde sonuç raporunun revize edilmesi istenir.

(4) (**Değişik:29/12/2025-77YK**) Araştırma programı sözleşmesinde belirtilen sonuç raporu tarihinden sonra araştırma programı kapsamında harcama yapılamaz. Ancak bu tarihten itibaren altı ay boyunca kurum hissesi harcaması ve raporun kabul tarihinden itibaren altı ay içerisinde ise araştırma programının son dönemine ait PTİ harcamaları yapılabilir.

(5) (**Değişik:29/12/2025-77YK**) Sonuç raporunun kabulünden sonra altı ay içerisinde APYK'ler tarafından kurum hissesi ve PTİ harcamaları tamamlanarak araştırma programı özel hesabında kalan ödenek, oluşan faiz ile birlikte TÜBİTAK'a iade edilir.

(6) Sonuç raporunun kabul tarihinden sonra gerçekleştirilen PTİ harcamalarına ve varsa kurum hissesi harcamalarına ilişkin MADES'in belirlediği biçimde ve bildirdiği tarihte hazırlanan mali rapor MADES'e iletilir.

(7) Sonuçlanan programların nihai raporları ilgili kurum ve kuruluşlarla paylaşılabilir.

ALTINCI BÖLÜM

Durum Değişikliği ve Yaptırımlar

Durdurma

MADDE 25- (1) Desteklenen proje veya araştırma programının; izlenmesine ilişkin istenen bilgi, belge ve raporların TÜBİTAK tarafından belirlenen biçim ve tarihte gönderilmemesi, izleme sonucunda öngörülen amaç ve çalışma programına uygun biçimde yürütülmediğinin anlaşılması veya mücbir sebeplerle yürütülmelerinin geçici olarak olanaksız hale gelmesi durumunda, proje veya araştırma programları TÜBİTAK tarafından durdurulur.

(2) Durdurma kararının Grup tarafından APYÖK/APYK'ye iletilmesinin ardından, APYÖK/APYK tarafından son gelişme raporu ile durdurma süresi arasında yapılan harcamalara ilişkin mali rapor hazırlanarak TÜBİTAK'a sunulur.

(3) Durdurma gerekçelerinin ortadan kalkması halinde tarafların başvurusu, GYK kararı ve Başkanlık onayı ile araştırma programı yeniden başlatılır. Karar Grup tarafından taraflara bildirilir. Bu durumda durdurma süresi araştırma programı süresine ilave edilir. Araştırma programı rapor tarihleri buna göre revize edilir.

Yürürlükten kaldırma

MADDE 26- (1) Durdurma işlemi sonrasında mücbir sebeplerle yürütülmeleri olanaksız hale gelen araştırma programları, APYÖK/APYK'nin başvurusu veya TÜBİTAK tarafından tespiti halinde, GYK kararı ve Başkanlık onayı ile yürürlükten kaldırılır ve karar Grup tarafından taraflara bildirilir.

(2) (**Değişik:29/12/2025-77YK**) Sonuç raporu değerlendirmesi sonucu, APYK'lerin kusuru olmaksızın, araştırma programı önerisinde belirtilen hedeflere ulaşamaması durumunda araştırma programı GYK kararı ve Başkanlık onayı ile yürürlükten kaldırılır. Bu durumda APYK'lere yürürlükten kaldırma süresine kadarki PTİ, kurum hissesi ödenip ödenmemesi hususuna GYK tarafından karar verilir.

(3) Araştırma programının yürürlükten kaldırılması durumunda, araştırma programı için alınan taşınır mal, yazılım, sistem ve benzerlerinin TÜBİTAK'a iade edilip edilmemesi durumu GYK kararı ve Başkanlık onayı ile belirlenir. Araştırma programı hesabında kalan tutar TÜBİTAK'a iade edilir.

(4) Gerek görülmesi halinde araştırma programı durdurulmadan da yürürlükten kaldırma süreci başlatılabilir.

İptal

MADDE 27- (1) (Değişik:22/12/2020-25YK) Durdurma işlemi sonrasında APYÖK veya APYK'nin kusurları veya ihmalleri nedeniyle olumsuzluk saptanan ve yürütülemeyeceği anlaşılan ve/veya etiğe ilişkin esaslarda belirtilen kurallara aykırı davranışların yapıldığı tespit edilen araştırma programları, GYK'nin görüşü ve Yönetim Kurulu kararıyla iptal edilir. İptal kararı Başkanlık tarafından taraflara bildirilir ve araştırma programı hesabında kalan tutar TÜBİTAK'a iade edilir.

(2) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Sonuç raporu değerlendirmesi sonucu, APYK'lerin kusurundan dolayı araştırma programı önerisinde belirtilen hedeflere ulaşılamaması durumunda, araştırma programı GYK görüşü ve Yönetim Kurulu kararıyla iptal edilir.

(3) İptal edilen araştırma programlarında;

a) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Görev alan hangi APYK'ye yaptırım uygulanacağı ve/veya APYÖ/APY'ye ve araştırmacılara yeni destek verilip verilmeyeceği hususunda GYK görüş oluşturur ve Yönetim Kurulu tarafından karar verilir.

b) Kusuru bulunan araştırma programı yürütücüsü ve araştırmacılara TÜBİTAK tarafından bir ila beş yıla kadar herhangi bir görev veya destek verilmez. TÜBİTAK'a bağlı merkez ve enstitülerde çalışan araştırma programı yürütücüsü ve araştırmacılara TÜBİTAK İnsan Kaynakları Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

c) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Kusurlu bulunan APYK'nin özel kuruluş olması durumunda ilgili APYK'ye araştırma programı kapsamında yapılan bütün harcamalar yasal faiziyle birlikte geri alınır.

ç) Kusurlu bulunan APYK'nin kamu kuruluşu olması durumunda satın alınan taşınır mal, yazılım, sistem ve benzerleri geri alınır ve yapılmış diğer harcamalar APYK tarafından yasal faiziyle iade edilir. Ancak, TÜBİTAK satın alınan taşınır mal, yazılım, sistem ve benzerlerini geri almak yerine ilgili APYK'nin araştırma programı kapsamında yapılan bütün harcamaları yasal faiziyle birlikte geri isteyebilir.

d) Geri alınacak tutara ilişkin yasal faizin belirlenmesinde, TÜBİTAK'ın ödenek transfer tarihleri esas alınır.

(4) Gerek görülmesi halinde araştırma programı durdurulmadan da iptal süreci başlatılabilir.

Yaptırımlar

MADDE 28- (1) Gelişme ve sonuç raporlarının araştırma programı sözleşmesi gereği TÜBİTAK'a gönderilmesi gereken tarihte gönderilmemesi durumunda APYÖK'e uyarı yazısı yazılır. APYÖK'ün uyarı yazısından itibaren onbeş gün içinde ilgili raporları mazeretsiz olarak göndermemesi durumunda; GYK kararı ile ilgili rapor dönemine ait PTİ/ücret ve/veya kurum

hissesi ödenmeyebilir. Bu hüküm gecikmenin mücbir sebeplerden kaynaklandığının tespit edilmesi halinde uygulanmaz.

(2) **(Değişik:29/12/2025-77YK)** TÜBİTAK tarafından gelişme ve sonuç raporlarının mali incelemesinde araştırma programı ödeneklerinin harcanmasında herhangi bir mali aksaklık tespit edilmesi halinde, bu durumun giderilmesi için APYÖK/APYK'ye tebligat yapılır. Tebligat sonunda mali aksaklığın giderilemediği durumda, aksaklığa sebep olan harcamanın MADES tarafından iadesi istenir. İade edilmemesi durumunda ilgili tutar kurum hissesi veya PTİ'den mahsup edilir. Kurum hissesi ve/veya PTİ tutarının yetersiz olması durumunda aksaklığa neden olan tutar için yasal süreç başlatılır.

(3) Sonuç raporu teknik olarak uygun bulunan araştırma programlarında TÜBİTAK tarafından verilen sürede mali aksaklık giderilmemesi durumunda; araştırma programının varsa ikinci fazı başlatılabilir, ancak mali sorunu bulunan APYK'ye yasal işlem uygulanır. Araştırma programının varsa ikinci fazında bu APYK yer alamaz.

(4) APYÖK/APYK'lerin bu Usul ve Esaslar ve araştırma programı sözleşmesi kapsamında belirlenen görev ve sorumluluklarını yerine getirmemesi durumunda, GYK kararı ve Başkanlık onayı ile araştırma programı durum değişikliği, Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Değerlendirmesi, Endüstriyel Etik Kurul Değerlendirmesi süreçleri de dahil olmak üzere ilgili kuruluş ve kişilere ilişkin uygulanacak yaptırımlara ilişkin işlemler başlatılır.

(5) Araştırma programında görev alan personele izleme sürecinde mevzuat kapsamında belirtilenden fazla ödeme yapıldığının tespit edilmesi halinde, GYK kararı ile yapılan fazla ödeme geri alınır.

(6) **(Değişik:29/12/2025-77YK)** Araştırma programının izleme sürecinde veya sonuç raporunun değerlendirilmesi aşamasında, APYÖK/APYK'lerin kusur veya ihmali nedeniyle araştırma programı takviminin aksaması ya da programın öngörülen hedeflere kısmen ulaşması durumunda; GYK kararı ve Başkanlık onayı ile söz konusu APYÖK/APYK'lere aksayan veya hedefine ulaşmayan projeler ile sınırlı olmak üzere PTİ, kurum hissesi, makine-teçhizat, seyahat, personel, hizmet alımı gibi harcama kalemlerine ilişkin mali yaptırım uygulanır.

(7) Araştırma programı önerisinde yer almayan ve/veya araştırma programı ile ilgisi olmayan harcamaların yapıldığının tespit edilmesi durumunda, söz konusu APYK'ye GYK kararı ve Başkanlık onayı ile, APYK'nin ilgili harcamanın dahil olduğu ikinci düzey bütçe tertibinin toplam bütçesini aşmamak koşuluyla yaptırım uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Sorumluluklar

APYÖK ve APYK'nin ortak sorumlulukları

MADDE 29- (1) Araştırma programlarında APYÖK/APYK diğer maddelerde belirtilen görevlerin yanı sıra;

a) Araştırma programının amaç, kapsam ve yönteminde değişiklik yapılması gereken durumlarda, söz konusu değişiklik talebini TÜBİTAK'a sunmaktan ve TÜBİTAK'ın bu değişiklik hakkında aldığı karara uymaktan,

b) Araştırma programı konusu ile ilgili yasal izin ve bildirimleri, araştırma programı önerisini TÜBİTAK'a sunmadan önce tamamlamaktan,

c) Araştırma programı kapsamındaki yazışmaları belirtilen şekilde yapmaktan,

ç) Her türlü gizlilik derecesinde yürütülmesi öngörülen araştırma programlarının bilgi, belge, yazışma ve teknik detaylarını ilgili mevzuata uygun olarak muhafaza etmekten,

d) Belirtilen iş ve işlemleri, mevzuat ve araştırma programı sözleşmesine uygun bir şekilde, etkin, verimli ve süresinde yerine getirmekten,

e) 1004 Programı kapsamında araştırma programının başvuru, değerlendirme, izleme ve sonuçlandırma süreçlerinde, TÜBİTAK tarafından iletilmesi talep edilen ve araştırma programının gerçekleştirilmesi için gerekli olan her türlü bilgi, belge, yazışma ve teknik detayı gizlilik kuralları çerçevesinde ve zamanında araştırma programı taraflarıyla paylaşmaktan,

f) Davet edilmesi durumunda araştırma programının başlangıcından itibaren TÜBİTAK tarafından düzenlenecek her türlü yerinde incelemeye ve kritik toplantıya görevlendirdiği temsilciler aracılığıyla katılım sağlamaktan,

g) Fikri mülkiyet hakları üzerinde TÜBİTAK'ın talebi üzerine TÜBİTAK lehine ücretsiz, geri alınamaz (gayrikabili rücu), inhisari olmayan (33 üncü maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen durumlar hariç olmak üzere) ve fikri mülkiyet hakkının bahsettiği tüm hakları kapsayan bir lisans hakkı vermek ve ilgili sicilde bu lisans hakkının tescili sağlamakla,

ğ) APYK'ler Araştırma programı kapsamında üçüncü kişilerin fikri ve sınai haklarına tecavüz etmediklerini, eğer araştırma programı kapsamında üçüncü kişilerin fikri ve sınai haklarının kullanılması gerekiyorsa hak sahiplerinden sözleşme gereği bu hakları kullanmaları gereken diğer APYK'lerin da kullanmalarına olanak sağlayacak şekilde gerekli yasal izinlerin alındığını kabul ve taahhüt etmekten,

h) Araştırma programında yapılan çalışmaların ve elde edilen çıktıların, hak sahibi APYK'lerden onay almadan üçüncü kişilerin erişimine açık bir şekilde yayını ve ifşaatını yapmamaktan,

ı) Kamunun talebi doğrultusunda üçüncü kişilerin erişimine açık bir şekilde yayın veya çalışma yapılmasının gerekmesi ve bu konuda APYK'ler arasında anlaşmazlık olması durumunda, konu hakkında TÜBİTAK'ın görüşü doğrultusunda hareket etmekten, sorumludur.

(2) Mücbir sebepler nedeniyle alınamayan izinler araştırma programı sözleşmesi imzalanmadan önce tamamlanır. Ayrıca, araştırma programı yürürlüğe girdikten sonra ihtiyaç duyulacak izin/bildirimler, ilgili proje başlamadan önce araştırma programı yürürlük sürecinde alınabilir.

(3) TÜBİTAK tarafından iletilmesi talep edilen her türlü bilgi, belge, yazışma ve teknik detayın elektronik ortamda sunulması durumunda tarafların hukuki sorumlulukları devam eder.

APYK'nin sorumlulukları

MADDE 30- (1) APYK 29 uncu maddede belirtilenlerin yanı sıra;

a) Araştırma programı sözleşmesi ve eklerinde belirtilen kendisine ait faaliyetlerin ve harcamaların mevzuata uygunluğundan,

b) TÜBİTAK ve APYÖK tarafından araştırma programı ile ilgili düzenlenecek toplantılara katılmaktan,

c) Araştırma programının iş programında öngörülen süre, amaç, kapsam, bütçe ve diğer hususlara uygun olarak yürütülmesi ve sonuçlandırılması ile bu süreçte oluşabilecek kusurlar ve ihmallerden,

ç) İşveren sıfatıyla, araştırma programı ekibinin iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için ilgili mevzuatta belirlenmiş her türlü tedbiri almak ve alınmasını sağlamaktan,

d) Araştırma programında öngörülen kalemler kapsamında harcamaların mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesinden ve gerekli yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinden,

e) Gelişme veya sonuç raporunun kabulünü takiben araştırma programı özel hesabına aktarılan PTİ ödeneğinin, yasal kesintileri yapılarak, ilgili kişilere ödenmesinden ve sonuç raporunun kabulünü takiben yapılan PTİ harcamalarının Gruba ayrıca bildirilmesinden,

f) Araştırma programında ücret karşılığı çalışan kişilere ödenecek ücretlerin, dönemler için araştırma programında öngörülen toplam tutarlar aşılmamak kaydıyla çalışılan ay sonunda yasal kesintileri yapılarak ilgili kişilerin banka hesabına aktarılmasından,

g) Araştırma programı kapsamında çalıştırılan yabancı uyruklu personele ilişkin her türlü yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinden,

ğ) Araştırma programı ekibinde yer alan kişilerin çalıştıkları kurumdaki pozisyonlarında (sözleşmeli/kadrolu olarak) değişiklik olması halinde, aynı ay içerisinde durumu Gruba bildirmekten,

h) (**Değişik:22/12/2020-25YK**) Araştırma programında görevlendirilecek bursiyerlerin TÜBİTAK tarafından belirlenen koşulları sağlamasından ve burs ödemelerinin, TÜBİTAK tarafından belirlenen limitleri aşmamak üzere araştırma programında öngörülen miktarlarda ve harcamalara ilişkin mevzuatta belirlenen zamanda bursiyerlerin banka hesabına aktarılmasından,

ı) (**Değişik:29/12/2025-77YK**) Kurum hissesi ödeneğinin mevzuata uygun şekilde harcanmasından,

i) İzleme sürecinde hazırlanan mali raporları (yeminli mali müşavir raporları dâhil), istenildiğinde ibraz edilmek üzere dokümanın tabi olduğu genel hükümler çerçevesinde on yıl süre ile muhafaza etmekten,

j) Araştırma programı kapsamında gizlilik gerektiren durumlarda "Tesis Güvenlik Belgesi" almaktan,

k) (**Ek:22/12/2020-25YK**) Araştırma programı bünyesinde APYK olarak yer almamasına rağmen araştırma programı bünyesindeki projelerde yer alan kurumların türüne göre ödeme yapılmasından ve bu kurumlardaki kişilerin projelerdeki faaliyetleri/taahhütleri ile ilgili harcamalardan,

l) (**Ek:22/12/2020-25YK**) Araştırma programı bünyesindeki projelerde hizmet alımı yapılan kurumların ve kişilerin projelerdeki faaliyetleri/taahhütleri ve harcamalarından, sorumludur.

APYÖK'ün sorumlulukları

MADDE 31- (1) APYÖK 29 uncu ve 30 uncu maddelerde belirtilenlerin yanı sıra;

a) Araştırma programının izleme ve sonuçlandırma sürecinde Gruba sunulması gereken ve araştırma programının genelini ilgilendiren hususlara ilişkin rapor, belge, bilgi ve taleplerin APYG'de görüşülmesinden ve yapılması gereken her türlü yazışmanın TÜBİTAK'a iletilmesinden,

b) Araştırma programı ile ilgili olumsuzluk ve aksaklıkların tespit edilmesi durumunda, gerekli önlemleri almaktan, sorumlu APYK'leri uyarmaktan ve sorunun devam etmesi halinde TÜBİTAK'a bildirmekten,

c) Değerlendirme süreci devam eden araştırma programları için, benzer içerikli araştırma programı/projelerin TÜBİTAK veya diğer kamu kurumlarına sunulması durumunda, bunlara ilişkin bilgileri TÜBİTAK'a bildirmekten,

ç) Araştırma programlarının, sözleşme eki öneriye uygun takvim ve içerikte gerçekleştirilmesinden, APYK'ler düzeyindeki faaliyetleri izleme, denetleme, koordine etme ve varsa olumsuzlukları TÜBİTAK'a bildirmekten, sorumludur.

TÜBİTAK'ın sorumlulukları

MADDE 32- (1) TÜBİTAK;

a) Önerilen araştırma programlarının değerlendirme, destekleme, izleme ve sonuçlandırılmasından,

b) Araştırma programı destek sürecinde, kaynakların etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almaktan,

c) Desteklenmekte olan araştırma programlarının, ilgili mevzuata uygun olarak yürütülmesi için gerekli tedbirleri almak ve alınmasını sağlamaktan,

ç) Her türlü gizlilik derecesinde yürütülmesi öngörülen araştırma programlarının bilgi, belge, yazışma ve teknik detaylarını ilgili mevzuata uygun olarak muhafaza etmekten,

d) Belirtilen iş ve işlemleri, mevzuat ve araştırma programı sözleşmesine uygun olarak ve etkin bir şekilde yerine getirmekten, sorumludur.

(2) Bu Usul ve Esaslarda Grup tarafından yapılacağı belirtilen işlemler Grup Koordinatörü tarafından gerçekleştirilir. GYK, Başkanlık tarafından belirlenen çerçevede, alacağı kararlar konusunda Grup Koordinatörüne yetki devri yapabilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Fikri ve Sınâî Haklar

Fikrî ve sınâî haklar

MADDE 33- (1) Araştırma programı kapsamında ortaya çıkacak fikri ve sınâî haklara ilişkin mevzuatında düzenlendiği şekilde APYÖK/APYK'lere aittir. Hakların paylaşımı aralarında yapılacak protokolda belirlenecek olup, TÜBİTAK'ın talebi üzerine TÜBİTAK lehine lisans hakkı saklıdır. Özel hükümler sözleşme ile belirlenir.

(2) TÜBİTAK sahip olduğu haklar üzerinde yalnızca kamu yararı olduğu takdirde tasarrufta bulunacağını taahhüt eder. Söz konusu kamu yararı, 6769 sayılı Kanunun 122 nci maddesinin dördüncü fıkrasında sayılan hallerdir.

(3) TÜBİTAK'ın lisans kullanımına ihtiyaç duyması halinde hak sahiplerine herhangi bir lisans bedeli veya bu türden herhangi bir ücret ödenmez.

Üçüncü kişilerin haklarına tecavüz

MADDE 34- (1) Fikri ürünün ayıplı olmasından, fikri ürünün veya fikri ve sınâî hakkın kullanılmasına sınırlandırma getiren hallerden ve üçüncü kişilerin fikri ve sınâî haklarına tecavüzden kaynaklanan TÜBİTAK'ın uğrayacağı doğrudan ve dolaylı zararlardan, hak sahipleri sorumludur.

TÜBİTAK markasının ve logosunun kullanımı

MADDE 35- (1) Hak sahipleri, proje çıktıları ile ilgili olarak yapacağı sunum, tebliğ, makale ile her türlü yayın/yayımda, TÜBİTAK'tan maddi destek alındığını belirtmek zorundadır. TÜBİTAK tarafından projeye maddi destek sağlandığının belirtilmesi dışında projenin bizzat TÜBİTAK tarafından veya TÜBİTAK ile işbirliği içerisinde yürütüldüğü izlenimini verecek herhangi bir açıklamada bulunulamaz.

(2) TÜBİTAK destek logolarının proje çıktıları üzerinde kullanımının uygun görülmesi halinde, kullanımın detayları proje sözleşmesinde düzenlenir.

(3) TÜBİTAK markasının toplumda uyandırdığı güven duygusundan haksız bir şekilde yarar sağlama amacı taşıyan kullanımlar marka hakkına tecavüz olarak değerlendirilir.

(4) TÜBİTAK logosunun veya bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen durumlar dışında TÜBİTAK ibaresinin herhangi bir yazılı materyalde veya ticari bir üründe kullanılmak istenmesi halinde, TÜBİTAK'ın yazılı izni alınmak zorundadır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 36- (1) **(Değişik:22/12/2020-25YK)** Bu Usul ve Esaslarda hüküm bulunmayan hallerde 278 sayılı Kanun, Yönetmelik, 1007 - Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı Uygulama Usul ve Esasları ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır. Mevzuatta hüküm bulunmayan hallerde ise Yönetim Kurulu tarafından alınacak karar doğrultusunda işlem yapılır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 37- (1) 01/11/2014 tarih ve 235 sayılı Bilim Kurulu toplantısında kabul edilen ["1004-Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı Usul ve Esasları"](#) yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) **(Ek:22/12/2020-25YK)** Bu Usul ve Esaslar devam eden araştırma programlarının iş ve işlemlerine de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) **(Ek:29/12/2025-77YK)** Kurum hissesinin, işbu Usul ve Esasların 14 üncü maddesine göre belirlenmesine ve harcanmasına ilişkin yapılan değişiklikler, 01/01/2026 tarihinden itibaren desteklenmesine karar verilen projelerde uygulanır.

Yürürlük

MADDE 38- (1) Bu Usul ve Esaslar Bilim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 39- (1) Bu Usul ve Esasları TÜBİTAK Başkanı yürütür.

Kabul Edildiği Bilim Kurulu Kararı	Yürürlüğe Giriş Tarihi
Bilim Kurulu'nun 12/05/2018 tarih ve 277 sayılı toplantısı	12/05/2018
Kabul Edildiği Yönetim Kurulu Kararı	Yürürlüğe Giriş Tarihi
Yönetim Kurulu'nun 22/12/2020 tarih ve 25 sayılı toplantı kararı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	22/12/2020
Yönetim Kurulu'nun 25/03/2021 tarih ve 29 sayılı toplantı kararı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	25/03/2021
09/01/2023 tarihli 47 sayılı Yönetim Kurulu kararı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	09/01/2023
27/01/2024 tarihli 61 sayılı Yönetim Kurulu kararı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	27/01/2024
22/02/2024 tarihli 62 sayılı Yönetim Kurulu kararı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	22/02/2024
29/12/2025 tarihli 77 sayılı Yönetim Kurulu kararı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	29/12/2025